

SZABOLCS

(Telefonsz. az Interurbán hálózatban : 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban : 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:Egész évre 8 korona. Egyes szám 16 fillér.
Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

IV. kerület Vasuti-ut 17. szám.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képv. van.

Időszerű tanügyi kérdések.

Uj iskolák a vármegyében. — Álmok az ingyen tanszerekről. — Az ingyenes iskolázás tengeri kigyója.

Szabolcsvármegye tanügye — dacára a lomhán mozgó állami gépezetnek — az utóbbi időben nagy változáson ment keresztül, még pedig igen kedvező változáson. Azon kötelezettség, hogy a községek — ha már más rendezési mód nem áll rendelkezésre — községi uton tartoznak rendezni tanügyüket, az illetékes hatóságok intézkedéseire megtette a hatást minden vonalon. Némely község szinte erején felüli áldozatot hozott, hogy tanügyét rendezhesse. Szabolcsvármegye területén egyre-másra emelkedtek újabb és újabb községi iskolák, sok helyen meg úgy oldották meg a kérdést, hogy a gyöngye lábán álló felekezeti iskoláknak községi segínyt szavaztak meg a képviselőtestületek.

A községi iskolák szervezésében Oros község érte el a rekordot, amennyiben egyszerre hat iskolát épített: kettőt a belterületen, négyet a tanyákon.

Már az ezévi szeptember elején készen állott 14 új iskolaépület a megyében és mindenikben el lehetett volna

kezdeni a tanítást a rendes időben, ha az állam éppoly igyekezettel és sietséggel adta volna meg a kilátásba helyezett tanítói fizetés-kiegészítést. Mint amilyen eréllyel követelte az iskolák felépítését a kész iskolaépülettel rendelkező községek hiába kérvényeztek egyre-másra, számukra csak egy felelet volt: „nincs fedezet.”

Képzeltető a községek elkeseredése. Oroszon már-már arról tárgyaltak, hogy a felépített iskolaépületeket bérbe adják korcsmárosoknak. Fenyegtetett az a veszély is, hogy ezek a szomorú példák el fogják rettenteni a többi községet a tanügy rendezésétől. Veszélyeztetve volt az állami akarat végrehajtóinak a tekintélye is azáltal, hogy az állam előzetes ígéretét nem állt módjukban beváltani.

Mind ezek arra indították a megye kir. tanfelügyelőjét, hogy felettes hatóságának őszintén feltárja a fenyegető veszedelemeket s úgy ennek, mint más radikális intézkedésének köszönhető, hogy a miniszter megváltoztatta előbbi rendelkezését úgy, hogy 1911. január elsején az illető községek alkalmazhatnak tanítót, de a kormány az államsegélyt csak az 1911-iki költségvetés törvényerőre emelkedése után utalványozza ki.

Megjegyzendő, hogy ez a rendelkezés csak arra a 14 tanteremre vonatkozik, melyek már szeptemberben készen várták a beiskolázatlan tanköteleseket, a többi szervezés alatt álló iskola „fedezet hiányában” tovább vár egy szebb jövőre, amikor a tanügy nem lesz olyan mostoha gyermeke az államnak, mint mostanában. A szerencsés tizenegyek között mint mondok, vezet Oros község 6 tanteremmel, azután jön Nyiradony két tanteremmel, Tiszadada község, Szabolcsveresmart község, a kemecsei ref., a demecseri ref., a leveleki róm. kath. és gör. kath. egyház 1—1 tanteremmel.

Egyszerre tehát 14 tanítói állásra hirdetnek pályázatot, melyek közül legkapósabb lesz bizonyára a hat orosi állás, amennyiben ezek esnek legközelebb Nyiregyházához.

Nagy lépés ez a 14 új tanterem Szabolcsvármegye tanügyének fejlesztésében, de még az se minden, ha minden község eleget tesz iskolaállítási kötelezettségének. Az iskoláink ugyanis a lehető legszegényebben vannak felszerelve s a kellő eszközök hiányában a legszorgalmasabb tanító sem mutathat fel kielégítő eredményt. Az állam ugyan e tekintetben is megígért minden jót, de annál nagyobb a baj, mert a kor-

TÁRCA.**Emlékek.**

Beniczky Miksa 48-as honvédhadnagy elbeszélései nyomán.

Görgyvel való megismerkedése.

Az öreg ur következőképen mondta, a szabadságharc nagynevű vezérével, Görgey Arthurral történt személyes megismerkedését:

„A 80-as években és a 90-es évek elején országgyűlési képviselő lévén, gyakran kerestem fel engem, mint az országos honvédegylet akkori bizottsági tagját Mikár Zsigmond, az egylet titkára, a honvéd ügyekbeni értekezés és más ily dolgok megbeszélése céljából.

Egy alkalommal nála voltam ebédn Fehérváry Imrével, a makói honvédegylet elnökével. Ebéd után eljött Görgey is. Azonnal ráismertem, mert csatákon, táborokban gyakran láttam lóháton.

Görgy engem, mint régi honvédbajtársát, bemutatkozás után letegezett. Erre megkértem, hogy uram-bátyámnak hívassam, mibe mosolyogva beleegyezett.

— Kedves urambátyám — szoltam hozzá — én majdnem teljesen ismerem az egész szabadságharcot, így tehát az volt a meggyőződésem a világsi fegyverletetelnél is és most is, hogy nem tehetél másként. A már amugy is meggyengült sereget a folytonos menetlések éjjel-nappali megerőltető szolgálat, a ruha és élelemhiány, valamint a férgekkel való ellepetés végleg elgyengítette és megtörte. Ha tehát Te, kedves bátyámuram, okos megfontolás és bölcs belátással Világosnál le nem teszed a fegyvert az orosz előtt, úgy járt volna a mi seregünk is, mint Bem tábornok Erdélyben és Dembinszky Temesvárnál, kinek csapatai Haynau első támadására teljesen szétverettek!

Görgy mindössze ennyit jegyzett meg: „A magyar dicsőség és hírnévre, hogy az csorbát ne szenvedjen, mindenek felett kellő figyelemmel voltam.”

Ezután megkértem, mondaná el megsebesülésének történetét, mert erről annyi mindenféle monda kering, hogy nagyon érdekes volna ezt tőle, magától meghallani.

— „A Komárom melletti, július 11-iki ütközet alkalmával — szolt az agg tábornok — észrevettem, hogy az ellenséges osztrák táborban, melyhez az orosz Spanutine féle osztály volt segítségül kivezényelve, a lovasság erősen összpontosítottak.

Hirtelen összevontam a huszárságot és személyes vezetésem alatt vittem őket rohamra. Egy ellenséges gránátgolyó hirtelen a lovam előtt a földre vágódott, szét pattant és egyik szilánkjá csakómat szétvágva, fejemen erős sebet ütött.”

Erre a következő megjegyzést tettem: — Csakis így történhetett ez, mert ha huszár vágott volna meg, kedves urambátyám, mint ezt sokan állítják, már ott megkapta volna merészségének jutalmát!

Görgy és a 48-as honvéd kormány között felmerült ellentétek.

Ezen első találkozásunk után gyakran kerestem fel Görgeyt, részint magam, részint Mikár Zsigmond társaságában.

Egyik alkalommal felvilágosítást kértem tőle a közte és a honvédkormány közti differenciákat illetőleg.

— „Nekem határozott tervem volt — válaszolá Görgey — hogy az egész sereg Komárom alatt összevonassék és így védve van az ellenséges háttámadásoktól, a vár bőven el van látva élelmi szerekkel és így a várat hosszú időn át fenn lehet tartani, azonkívül már augusztus lévén, hamar bekövetkeznek a Magyarországon mindég beálló őszi eszések és így

Borzalino kalapok, vállkendők, kötött

kabátok, cipők stb. rendkívüli nagy választékban

érkeztek

Eisler Károlycipő-, kalap-, női-, férfi- divatárú
házába.

NYIREGYHÁZÁN. Telefon szám 114.

mányigéretre támaszkodva, a községek, felekezetek sorra kérvényeztek tanszerekért, mialatt maguk semmit sem szereztek be. A kérvények egy év óta hevernek a minisztériumban, a tanítók, iskolaszéki elnökök sorra tudakozódnak, egymásnak adják a tanfelügyelőség ajtókilincsét, de hiába, eleddig egyetlen tanszeradományt sem lehetett kivásalni a minisztériumból. Nem volna-e kedvezőbb megoldva a kérdés, ha a miniszter egyenesen visszaszívna a nagylelkű ígéretet, akkor legalább az iskolafentartók megerőltetnék magukat és beszereznék a legszükségesebbeket. Az állapot most az, hogy a minisztérium nem intézte el egy év alatt sem a kérvényeket, az iskolafentartókat gyöttri a türelmetlenség, a tanítók pedig a kellő tanszerek hiányában csak vergődnek, kinlódnak mérhetetlen nagy kárára a népoktatásnak.

De még ez sem a legnagyobb gondjuk az iskola fentartóknak. Az ingyenes népoktatás életbeléptetésével egy olyan hatalmas tengeri kígyó ütötte fel a fejét nemcsak Szabolcsban, de az egész országban, hogy csak a jó Isten tudja mikor fog ez a mistikus fej ismét eltűnni csöndes hullámok alá. Ez a tengeri kígyó a tanítók és egyházak tandíjkárpótlása még csak megy valahogy, de az egyházak kártalanítása körül olyan kérdések merülnek fel, melyeknek az egyházakra nézve kielégítő megoldása különösen most, mikor mindent a tanúgytól akarnak elspórolni, nagy nehézségekbe fog ütközni. A különféle egyházakat sehogysem lehet arányosan kielégíteni, mert például, amíg az izraelita iskolák összes jövedelmüket a tandíjak kárpótlásával akarják biztosítani, mivel ezen iskolák jövedelmét tényleg a tandíjak képezték, addig a más felekezeti iskolák nagyobbbrészt alaki hiányok miatt csak elenyészően csekély kárpótlásra tarthatnak számot.

Különösen a református egyházak vannak megakadva, amennyiben a mellékletül bekövetelt 3 évi iskolai költségvetést és számadást jóformán egyik sem tudja bemutatni, mert egyházaik nem szerkesztettek eddig külön iskolai költségvetéseket és számadásokat. Re-

az akkori járhatatlan sáros utak miatt a közlekedés nagy akadályai miatt az orosz sereg idegen országban, idegen népek közt nem ütheti fel téli táborát, hanem kénytelen lesz legalább is Galiciába kivonulva, áttelelni, már csak azért is, mert a kolera dult csapatai között. A hosszú tél alatt pedig alkalmam lett volna meggyengült seregemet rendbehozni, a szegény megtört honvéd csapatokat ismét lábraállítva, esetleg kiegészíthettem volna. Ily körülmények között, ekként felkészülve, tavasszal folytathattuk volna a harcot, legrosszabb esetben pedig, tekintettel az osztrák rossz pénzügyi viszonyaira, nekünk kedvező és méltányos békét köthettünk volna.

A honvédkormány, Kossuth vezetésével ellenkezte tervemet, és a további, folytatolagos harcra volt hiva. Minthogy én semmi szin alatt nem akartam elállani, a kormány fővezér változásra gondolt, én pedig — midőn erről értesültem — állásomról lemondtam.

Mindez a hadseregben nagy megütközést keltett, s a nyílt forrongást csak úgy tudtuk megakadályozni, hogy visszavontam lemondásomat és Kossuthékkal a következőkben állapodtam meg:

A déli hadtest felét, mintegy harmincezer embert Komáromnál hagyok, a vár védelmére, a többivel pedig Vácon át Arad felé vonulok, ott egyesülök a másik hadtesttel, azután vagy

mélhető azonban, hogy a minisztériumban megtalálják a módját annak, hogyan lehet arányosan kihámozni a dologi szükségletekre az egyház tagjai által beszolgáltatott értékeket.

A lényeg az, hogy az iskolák fentartását, a gyermekek iskoláztatását anyagilag ne érezzék többé a szülők s ha ezt a szempontot a döntő fórumon is szem előtt tartják, lehetséges lesz a kellő megoldást megtalálni, aminélkül a népoktatás egyáltalán nem volna ingyenesnek nevezhető.

A nagy kaoszban egyelőre a közgazgatási bizottság fog buvárkodni, de ez csak kezdete a kezdetnek, mert minden zavaros helyzetet tanfelügyelőségi kiszállásokkal kellene megoldani s ha az erre szükséges fizikai időt vesszük tekintetbe, bizony egyhamar nem remélhetjük a tandíjkárpótlási ügyek végleges rendezését.

Jó üzlet.

— *Thodok edj özet, ersten Ranges!*
— *Nü?*
— *Rendezzük be edj olló-köszörüdt o régi Thesster féle ház odvorján!*

Uj magyar nyelv.

Egy fővárosi nagy napilapban a múlt hó közepe táján *Nyelvészkezdés* cím alatt, *Sz. Z.* aláírással két cikk jelent meg, mely két cikk a nyelvészettel foglalkozók körében általános csodálkozást keltett.

Senki sem csodálkozott azonban magán a cikken, hanem csupán azon, hogy egy fővárosi nagy napilap ilyen cikknek hasábjain helyet ad.

Az itt következő cáfolat, tehát nem a cikk írójának szól, hanem az olvasó közönségnek, aki igen gyakran hisz olyan dolognak, amit nyomtatva lát.

A cikk írója, egy szindarab felujításából kiindulva szövé teszi a *nyelvtisztítási rögeszmében szenvedő professzorok bogaras felfogását.*

Bizonyítani szeretné, hogy a nyelvtisztításra szükség nincs, hogy a paraszt nyelve szegényes és zagyva, leszólja egynehány szónokunkat s íróink legjavát s miután példáival beigazoltak véli állításait, kimondja, hogy a nyelvtudomány nem tudomány, s a *gramatika és logika törvényeinek szigorú megtartása teljesen elég irányító és fékező erő ahhoz, hogy a nyelv megfelelően feladatának.*

Mielőtt a cikk részletes boncolásához fogok, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a cikk írója,

visszaszorítom az orosz, vagy pedig teljes erővel rávetem magam Haynaura és megverem, azután teletésre Komáromba vonulok.

A Vác alatt táborozó orosz seregen át nem törhettem és így — seregemet két részre osztva — igyekeztem Arad felé.

Az egyik rész Borsodmegyének indult, Szt. Péterrel átkelve a Sajón, Tarcalon, Tokajon át Szabolcsnak vette útját Arad felé. A második csapatot személyesen Nagykarolyon át Vámos-Pércsig. Innen Pöltenberg ávezette őket tovább, míg én kocsin előre siettem.

Aradra érve rögtön felkerestem Kossuthot, kivel hosszasan tárgyaltam a teendőkről. Midőn Kossuth látta, hogy még mindég eredeti, (fent említett) tervemnél vagyok, így szólt:

— Hát ha Dembinszkyt megveri Haynau, akkor mit teszel?

— Akkor kénytelen leszek letenni a fegyvert, mert a hosszú menetléstől megtört és elcsigázott seregemmel — mely még a nagy kimerültség mellett, az orosz által elválasztva Komáromból segítséget nem kaphat — a nagy osztrák-orosz tulerővel szemben semmit sem vihetek ki, legfeljebb annak teljes megsemmisülését!

Másnap érkezett a végzetes hír, hogy Temesvár alatt Haynau Dembinszky seregét teljesen szétverte.

a nyelvészeten nagyon járatlan, nyelvtörténettel pedig, talán még nem is foglalkozott.

Allításait helyt nem álló példákkal akarja igazolni, érveit saját maga dönti halomra s cikkében gyakran saját magával kerül ellenmondásba.

Hirdeti a nyelv fejlesztését, de a gramatika törvényeit ajánlja kegyünkbe, mintha a nyelv a gramatikából fejlődött volna és nem a nyelvből a gramatika. (: „A nyelv nem tudatosan s művésziileg alkotott rendszer, amely minden tagnak egy meghatározott helye van, hanem eleven fejlődés eredménye, amelynek végtelen sokféleségét, hogy megérthessük, *utólag, úgy ahogy, rendbe szedjük, összedállítjuk.*“ I. Simonyi Zsigmond: A magyar nyelv 455 l., Caüer: Grammatica militans 111.)

A cikkirő szavai szerint, tehát a nyelvet úgy fejlesszük, hogy a nyelv fejlődését, a gramatika törvényeivel bénítsuk meg.

Ime, a nyelvfejlődés egyik világitó tornya!

Az *önkéntes és maradi*, de a nemzeti szellemet ébrentartó nyelvészkezdők pedig azt vallják, hogy a *nyelvfejlődés világitó tornya a nyelvszokás, ebből fejlődött ki a nyelvtan; nem állítanak gátat a nyelv természetes fejlődésének a gramatika törvényeivel, hanem a nyelvi szokásokat ismerik el törvényeknek.* (: Az egyes pontok tárgyalásában ezt az állítást igazolni is fogom.)

Most már kérdem: ki önkényes? és ki a maradi? Az-e, aki szigorú szabályt állít fel és evvel a nyelv fejlődését meg akarja akadályozni, vagy pedig az, aki a szabályokat magából a nyelvből, a nyelv életéből vonja le.

A másik nyelvfejlődési világitó torony — a cikkirő szerint — a logika.

A logika kaptafájára akarja a nyelvet húzni, akár csak *Geleji Katona István* az 1645-ben megjelent *Titkok Titka* című munkájához csatolt *Magyar Grammatikáskájában*, pedig a nyelvtörténet éppen azt bizonyítja, hogy minden ilyen törekvés képtelenség.

Azt hirdeti, ami 265 évvel ezelőtt se volt jó, nem vette senki sem komolyan (szegény maradiak,) a logika pedig éppen nem bánt el olyan könyörtelenül a sajátos nyelvszokással, mert lám, még mindig csak *két emberről* beszélünk és nem *két emberekről!* (L. Geleji Katona István: Magyar Grammatikátska 21 l. Nyeiv. füzetek 30 sz.)

A cikkirő még sehol sem olvasta vagy hallotta pontosan megállapítva, hogy mi tulajdonképpen a nyelv szelleme, de 10 sorral lejjebb ezt mondja: „Mindezzel nem akarom azt mondani, hogy nincs a nyelvnek szelleme. Sőt nagyon is van; és pedig az nem egyéb, mint a gramatika.“

Valamely nyelv teljes elsajátításához tehát, teljesen elegendő a nyelvtan és a szókincs, a nyelv szelleme, sajátága pedig, üres beszéd.

De hiszen szeretném én hallani magyarul beszélni azt a németet, aki a magyar nyelvet a nyelvtanból és a szótárból tanulta meg!

Az aztán igazán olyan *egér halott* (Meaüsetodi) és más efféle csodabogarakkal beszélne. (Folytatjuk.) **Millig Gyula.**

Kossuth Damjanich kocsiján menekült a határ felé. Utolsó, Magyarországon töltött éjjelen Abrudbányán, özv. Madersbachnél talált menedéket, kit ezért később Haynau kegyetlen módon megbüntetett.

Utolsó tanácskozásunk a táborokkal a világsi fegyverletétel előtt Világoson Bohus kastélyában történt.

Bajtársak, — szóltam tábornok társaimhoz — ösmeritek az osztrák bosszuszomját, tudjátok, hogy az oroszok vezére, Paskevics herceg csak feltétlen fegyverletételt követel, így tehát el lehetünk készülve a legborzasztóbb halálra!

Mindazonáltal én mint fővezér, nem követhetem el azt a gyalázatot, — ha mindjárt kerékbe törnek is, — hogy elhagyjam seregemet. Hanem ti ha nem bírtok elég lelki erővel, a bosszuálló osztrák hóhérral szembeszállni és reméletek, hogy megmenekülhettek én nem akadályozlak meg benneteket, cselekedjétek saját belátástok szerint!

Igy történt, hegy gróf Leiningen és Pöltenberg velem maradt a többiek menekültek.

Részint elfogták őket részint jelentkeztek az osztrák főtiszteknél.

Mi pedig 1849. augusztus 29-én a magyar történelem egyik legsomorubb emlékü napján letettük a fegyvert az orosz előtt.

Kilencen — uram — kilencen!

A „Báró Hirsch Mór jótékonyági és önszegélyző egyesület“ népes közgyűlést tartott e hó 27-én a városháza nagytermében. A gyűlés egybehívását a titkár válság és ezzel kapcsolatosan felmerült szememszedett rágalmak visszaverése tették szükségessé. Az elnöki széket **Hudák Károly** alelnök foglalta el, ki mindjárt felolvasta **Hlatky-Schlichter Gyula** lemondó levelét, s bemutatta a budapesti központ kiküldöttjét: **Klein Sámuel**. Elsőnek **Palatics Jenő** emelkedett szólásra, s indítványozta, hogy a közgyűlés ne fogadja el az elnök lemondását, hanem kérje elhatározásának megmásként, s egyben minden galád váddal szemben biztosítsa őt feltétlen bizalmáról. **Hunyadi László** ellenzi a bizalomnyilvánítást mindaddig, míg az elnök ellen folyó bírósági perek véget nem érnek*) Ugyanilyen értelemben beszélt **Hoffmann Mihály** is. Mindjárt ajánlja is új elnöknek **Hudák Károlyt**, ki ez elől érthetően kitért.

Hudák Károly elnök ismerteti **Britz Miksa** lemondásának történetét s jelenti hogy a végrehajtó bizottság — egy tag kivételével — helyeslőleg vette ezt tudomásul. Ezután a központ nevében **Klein Sámuel** verte vissza az **ellenzék** támadásait, s kimutatta, hogy az elnöknek **Britz** cel szemben tanusított magatartása az egész központ feltétlen helyesléssel és meglepődésével találkozott. A többi alaptalan vádakra vonatkozólag is pontról-pontra beigazolta, hogy az intézkedések nemcsak helyesek voltak, hanem egyenesen a központ intenciói szerint történtek.

Hunyadi László azt akarta kimagyarázni, hogy az elnök túllépte hatáskörét, mikor lemondásra hívta föl a volt titkár; **Hoffmann Mihály** pedig mindenáron szerette volna elhitetni, hogy a végrehajtó bizottság **Britz Miksának** bizalmat szavazott. **Fuchs Ignác** rövid tárgyilagos beszéde után **Zinner Jenő** dr. méltatta az elnök érdemeit s vázolta az elnök és egyesület egymáshoz való viszonyát. **Hibján Ferenc** megvilágítja az egész helyzetet és a rosszhiszemű koholmányokat visszautasítja. **Bánszky András** röviden ad kifejezést azon hitének, hogy az elnököt mindenképen maradásra kell bírni, minthogy ilyen embert úgy sem fognak többé találni.

Klein Sámuel ugyanilyen szellemben szólal föl, s kijelenti, hogy nem hiszi, akadna-e önértékes, tisztességes ember, aki elvállalná **Hlatky-Schlichter Gyula** után az elnökséget, ha vele méltatlanul és háládatlanul bannának el. Reámutat arra, hogy az egész ellenzék szereplése magán viseli a **személyi hajszát, oktalan rugkapálózás** bélyegét **Zinner Jenő** dr. még pár szóval kiemeli azt a nagy érdemet, melyet az elnök szerzett magának az alapszabály módosítás tervezet kidolgozásával.

Hudák Károly összegezve a beszédek tartalmát, szavazás alá bocsátja az indítványt, hogy a közgyűlés nem fogadja el a **Hlatky-Schlichter Gyula** elnök lemondását, hanem küldöttségileg kéri a megmaradásra és legmesszebbmenő bizalmáról, ragaszkodásáról biztosítja. 9-en ellene szavaztak ennek, 36-an pedig megszavazták a bizalmat. A küldöttség tagjaiul **Hudák Károly** elnök vezetésével **Hibján Ferencet**, **Statkiewicz Románt** és **Zinner Jenő** dr.-t választottak meg, hogy keressék fel az elnököt s tudassák vele az ülés határozatát. Ezután **Kállay István** ajánlotta, hogy **Ernyei János** dr.-nak fizetését emeljék föl 1000 koronára. A központ kiküldöttje felvilágosításul közölte, hogy a központ arra vonatkozólag már január havában a titkárhoz intézett hivatalos levélben intézkedett, de **Britz Miksa** — nem tudni mi okból? — nem folyósította a fizetés tőbbletet. Ilyen, s hasonló, a tagok érdekeit sértő eljárásokért ingott meg már régen a központ bizalma a volt titkárban. Ezek után az ülés véget ért.

A jegyzőkönyvet **Nandrassy D. Aurél**, az ujonnan megválasztott titkár vezette.

Es a valódi tényállás!

*) Ilyenek — a Hirsch-sel kapcsolatosan nincsenek is! (Szerk.)

NAGY
KARÁCSONYI
vásárt
rendez

az olcsóság és szoliditásáról
széles körben ismert

Sándor Rezső

órás és ékszerész
Nyiregyháza, Városház-u. 3.
Óriási választék.
Utólérhetetlen olcsó árak.

Kifogyhatatlan rovat.

Bojkott.

A „Bessenyei-Kör.“

Ezen állítólagos kulturát terjesztő intézmény Választmányra, a kinek e „Kör“ ugylát-szik „magán tulajdonát“ képezi, és ennek fő fő és mindenkoron „Csalhatatlan“ intézője **Dr. Popini Albert** ur, kimondotta a „Szabolcs“ című politikai heti lapunkra, az apage **Satanast!**

De lássuk csak mivel és miért érdemeltük ki mi, ezt a reánk nézve nagyon is megtisztelő bojkottot? Egyszerűen azért, mert nem zengtünk dicshymnusokat sem a Kör, sem annak mozgó főtitkár uráról, amit pedig, ha élni és lélegzetet venni merészelnék, megtenni k. és k. kötelességünk lett volna.

Mi bűnünk, mi bűnünk, mi nagy bűnünk! Te a „körnek“ avatott csalhatatlan főtitkára bocsásd meg e mi nagy bűnünk és fogadj be ismét kegyeidbe bennünket, hogy ismét boldogulhassunk és üdvözülhessünk itt Nyiregyháza most, és végóránk eljöveteleig!

Ne váltsd be a jogos felháborodásodban tett azon magas erkölcsi alapon álló — bár mögöttünk hangoztatott — és uri emberhez illő bosszu fogadalmadat, hogy addig nem fogsz nyugtot találni a földön, míg a „Szabolcs“ felelős szerkesztőjét és családját úgy erkölcsi, mint anyagiilag tönkre nem tetted, és mint te mondad: „azoknak pusztulnia kell!“

Ugy-e te rettegett nagy és hatalmas férfiú, most az egyszer a megérdemelt büntetés helyett kegyelmet fogsz adni?!

Ugy legyen!

Névtelen levél!

Igen, igen! Ilyet is kaptunk, amelyben figyelmeztetnek bennünket, hogy egy alaposan szervezett érdekszövetkezet alakult, melynek célja az, hogy felelős szerkesztőnket az anyagi és erkölcsi tönkre keressék! Hogy ezt megtehessek, személyi és családi szentélyébe fognak belemarkolni, hogy saját piszkukat így fedve, a publikum azon részét, mely mindég szívesen veszi a személyes hajszán alapuló pszichológusokat, ép oly gyáva, mint a ljas tervüknek megnyerhessék! Megvagyunk győződve, hogy e téren a józanon gondolkozni és itélteni tudó közönségnek, nagyon kevés, és csak is hozzájuk hasonló részét fogják megnyerhetni.

Hallottuk, hogy titkos gyűléseket tartanak e célból? Sose erőltessék meg magukat. Felelős szerkesztőnk bárki előtt nyílt könyv, úgy a saját, valamint családi viszonyait illetőleg is, és korántsem retten vissza, még az ilyen, a lehető legajlasabb támadásoktól sem! Lássuk tehát mire képes ez a — mint a névtelen levél írója mondja — tekintélyes (?) uri (?) emberekből (?) alkotott „érdek-szövetkezet“! Allunk elébe az őket megillető módon felfegyverkezve!

Bárkinek, bármikor szívesen szolgálunk felelős szerkesztőnk hü életrajzának leadásával, sőt a legbensőbb családi ügyeinek részletes történetével is! Soha nem volt, és nem is lesz ez irányban semmi néven nevezendő titkolni valónk! — Rajta! Lássuk mit tudnak az ugynevezett „uri emberek“?!

Hogy szerkesztik és kezelik a „Hivatalos lapot“?

A „Szabolcsvármegye“ november hó 29-éről keltezett számában „Rendkívüli közgyűlések“ címén megjelent és a „Báró Hirsch Mor“ jótékony célú és önszegélyző egyesület rendkívüli közgyűlését személyes rosszakarattal, teljesen elferdítve és az igazság és száraz tények meghazudtolásával, B. aláírással ellenjegyzett cikkekét olvastunk.

Még pedig annyira rosszakarattal volt ez, az említett lapban elhelyezve, hogy ez a d. u. történet közgyűlési valótlan referáda első helyen lett lehozva, míg a d. e. lefolyt „Kereskedő ifjak“ rendkívüli közgyűléséről szóló, dicshymnusát zengő referáda a második helyen látott napvilágot. Gondolván az, aki ezt ilyképen elhelyezte: „ha a vége jó, minden jó!“

Utánna jártunk két izben is a felelős szerkesztő urnál, valamint a segéd-szerkesztőnél is, hogy tulajdonképpen ki az a B, aki ilyen, a valóságnak éppen nem megfelelő és rosszakaratu referátát adott le. A felelős szerkesztő urtól azt a választ kaptuk, hogy ő nem lévén itthon, mit sem tud róla, a segéd szerkesztő pedig azt válaszolta, hogy ő akkor Budapesten járt.

Ki és hogy szerkesztette hát akkor azt a számot, az ollón kívül?

Majd ha szakad a hó.

Megirtuk, hogy seperni kell
Reggel, délben s este,
Igy egyezik ez a renddel
S nem leszesz büntetve.

Ki korán kel, az havat lel
Háza előtt télen
S ha rögtön nem tisztítja fel,
Megbüntetik szépen.

Egy „felírás“ négy korona
Százhusz ez havonta —
Egy állandó járdaseprő
Nem kerül annyiba?

Ilyet kell most már tartani
S ha ilyet nem tartunk,
Beláthatja azt mindenki
Irtómód pazarlunk.

Éjjel-nappal szakad a hó
Seprő, lapát járja;
Éljen soká főkapitány
S Szabolcs alispánja!

Miért?

Első ur. Mondjad csak barátom, miért maradtak el a „Bessenyei kör“ szabad estélyei? Hisz ha jól tudom ezek éventei megtartása fel lett véve a „kör“ alapszabályaiba?

Második ur. (a „kör“ választmányi tagja) Miért miért? Hát mi az ördögnek a kultúra azoknak, akiknek nincs pénze? Azok (a „Sz-e“ szerinti) menjenek el a leány egylet szurjára, ott még teát is kapnak. Ériék be assal!

TELEFON 129.

TELEFON 129

Szőrme boák és muffok minden kivitelben a legolcsóbban kaphatók
Kohn Ignátz női-, férfi divat és rövidáru üzletében.

Mit szól hozzá Bessenyei?

— Interview —

A legújabb eseményekkel kapcsolatosan fölkerestem a Bessenyei szobrot, hogy adjon véleményt az úri eljárásról, mellyel egy megtépzott taraj rendbe akarta hozni a maga szénáját.

En: Hová került el szép szeme világa?

Ó: Mit háborgattok? Takarodjatok innen!

En: Bocsánat! Csak magam vagyok egyedül.

Ó: Ki az? Mi az? . . . Vagy úgy?

En: Szabad-e egy percre türelmét igénybe venni?

Ó: Beszélj . . . beszélj!

En: Mit szól mindezekhez Ön?

Ó: Miről van szó?

En: Nem tudom, hol kezdjem . . .

Ó: Végezd be!

En: Talán tetszett hallani a szombati gyűlésről, melyen az Ön körének választmánya, azaz nagy képűje a „Szabolcs“-ot bojkottálta?

Ó: Az én köröm? Ez ellen tiltakozom! Micsoda gyanúsítás, sőt sértés?

En: Ezer bocsánat, de . . .

Ó: Lehet, hogy bitorolják nevemet az a . . .
Hogy is hívják?

En: Erről talán jobb nem is beszélni.

Ó: Akkor hát miért kezdted?

En: Nem arról akartam beszélni, hanem a körrel, melyet teljesen hatalmába kerített egy pár utólrhellen magas szellemű személy s most a nagy közönség nevében garázdálkodik.

Ó: Miért nem üttök szét köztük?

En: Az igazság utban van! de azért érdekelne álláspontja.

Ó: Ez világos! Eddig sem tartottam fönn semmi közönséget *azzal*, ezután sem fogok.

En: De ha ők nem fognak erről tudomást venni?

Ó: Akkor . . . mit ajánlsz, hogy végét szakítsam az örökös rossz hirbe keverésnek?

En: . . . Kicsinységem nem is kísérletezik tanácsadással!

Ó: Megvan! Légy nyugodt! Az ilyen cimborákkal valami közösséget nem vállalok. Ha pedig tovább is folytatják az én cégérem alatt az ilyen üzelmeket: — *Találkozunk a büntető bíróságnál!* (Undorral el a balfenekén.)

En: megkönnyebbülten veszem tudomásul, hogy aki illetékes, az tudja kikkel van dolga.

. . . tv.

Kapható Nyiregyházán:

Hibján! Samuel Utóda és Hoffmann Adolf cégeknél.

Hm! Hm!

Nem sejtett s így annál élvezetesebb műsorral lepte meg közönségünket a színlelt társaság. Rovására kell írunk a játékosoknak, hogy némi szorongástól korántsem voltak mentek, sőt némelyiken az izgatottság nem kis jelét vettük észre, mindez azonban mit sem von le érdemeikből. Ismerjük már jól őket, elnézéssel lehetünk. Betudjuk szereplésük hiányos voltát azon körülményeknek, melyek méltán hatottak zavarólag.

Volt vendégszereplés is, de csak egy rövid magán jelenet keretében. Ez azonban éppen elég volt arra, hogy a rokonszenv elforduljon tőle és szerződötése — lekerüljön napi rendről. Mindössze, mint ujdonság számított érdeklődésre.

— Ugy hirtik, hogy az igazgatóság egy igen előkelő társulat szervezésén fáradozik, mellyel aztán nagy sikert remél.

A műsor így zajlott le:

Szombaton a *Visszatérés* ment, utána *Úri bosszu*. A kísérő-zenét (boy) kottából játszta a nagy Felbert.

Vasárnap délelőtt: *Sok hűhó semmiért*, szünet közben üveg harangok játéka mellett: *Az orr*, magánjelenetet adta elő . . . ő, a kis ő,

Vasárnap délután: *Felsült szerelmesek*. A cimszerepben egy opera-főhőssel és . . . ő vele.

Hétfőn: *Vadkacsa*, Berregi a „Szabolcs-vármege” — felelősség nélkül.

Kedden: *Ajánlott levél*, vigjáték. Szerzője a köztisztességben álló koncert-cupringer

Szerdán: *Dicsőség bajjal jár!* Történik a „Bessenyei-villában”.

Csütörtökön: *Az arcátlanok*. Az előadás körül sok baj támadt, mert minden eddig fellépett, s már jól ismert színész magának követelte — mint legméltóbbnak — a cimszerepet. Végre is sorshuzás útján (übereiherben) egy tehetséges kultur-lény játszotta el.

Pénteken: *Elkésett ötletek*, feltálalta — megdöbbenő részvétlenség mellett — a kis mitugrálsz.

Szombaton: *Sneget-szegegel* — fejcsóválás minden vonalon, az érdek-szövetkezet összeröffenésével.

Vasárnap: *Hussárcsiny*, utána (meg nem határozott időközrel) következik a *Lelenc*.

Ennyiben van szerencsém ujlág értesíteni a közönséget a lefolyt élvezetes, bár nem mindig (pl. az elmúlt szombaton, vasárnap délelőtt, hétfőn stb.) izléses és épületes előadások lefolyásáról. Haza érve, most már ismét híven fogja szolgálni a közérdeket.

Dr Fri—eska.

Riportrészlet.

Mult napokban a Eujtoson a rendőrség elfogott egy embert, ki gyanus mozdulattal rejtett el valamit és futásnak eredt. A szigorú vizsgálat eredményeként bevallotta, hogy kereskedő ifju és csak a „Szabolcs“-ot akarta elolvasni . . .

Egy csésze tea.

A pihent agy, vagy inkább a gondolat szegénység sok minden badarságot követett el néha. De hogy azért mindjárt pellengérré kelljen állítani egy olyan kifogástalan, s egyedül életképes együletet, mint a leány-egyesület: ezt megérteni az a fonák észjárás kell, aminőről egyik helybeli lapban cikkező állítólagos „anya” tett tanúságot. Otrombán, igaztalanul nekimegy a „Leány egyesületnek” s azzal meri megvádolni, hogy a vasárnap lefolyt tea-délután műsorában szerepelt tánc „legkevésbé sincs jó nevelő hatással leányainkra.” Sőt: „kabaret, vagy orfeum kiélt idegzetű publikumát van csak hivatva felélenkíteni, tűzbe hozni az ilyen Miss Maud Allan-féle „klasszikus” ugránczások . . .” (Micsoda magyarság!?)

Talán felesleges is közönségünknek a leány-egyesület hivatását, szerepét fejtegetni. Sokkal inkább érezzük, hogy mily pótolhatatlan társas életünkben ez az intézmény. Itt a hol csak unalom, széthuzás jellemzi a társadalmat, ahol nagyobb összejövetel csak akkor képzelhető, ha „nemes” versengésről, ruha mutogatásról van szó, itt áldásos az egyesület működése, mert legalább egy kis eleven életet teremt. Magok a tagok és a vezetőség biztosíték arra, hogy ilyen hajánál fogva előráncigált, igaztalan dolgok meg nem történhetnek.

Ha — amit kétlünk — tényleg „Egy anya” írta ezt a (nem is lehet reá szót találni) micsodát, egy-két szót legyen szabad reá vesztegetni. Honnan tudja ő nagysága, hogy mi élénkíti fel, hozza tűzbe a kiélt idegzetű publikumot? . . . Talán?! — De nem gyanúsítunk. Elég az hozzá, hogy *akkor* nincs joga beszélni. Ha nem tudja: ne éljen ilyen kifejezésekkel, hanem mondja ki kerekén: jobban szerettem volna Strélinger Annuska helyett a magam mellőzött kis lányát látni. Mert így „Egy anya” csak akkor írhat, ha kedves leányát vagy nem léptetik fel, vagy — nem forgatták eléggé.

Itt azonban egyebet sejtünk. — A levél koholt! Akkor minden vád visszazáll a lapra,

mely — ki tudja miért? — effélékkel tölti ki az üres helyet. Hogy a „levél” az e hó 29-én megjelent „Egy csésze tea” című, a teadélutánról szóló elemi iskolás fogalmazvánnyal homlokegyenest ellenkezik, arról nem beszélünk. Ha az ilyen selejtes toll művei is napvilágot láthatnak, az a lap dolga. Rá vall! *De as ellen a leghatározottabban tiltakozunk, hogy a Leány-egyesület bármi címen is támadják!* Ha van egyesület, mely méltó támadásra *soha sem szolgált reá:* ez a leányegyesület. Nem csak a kötelező *udvariasság*, nemcsak a *jóízlés*, hanem a legőszintébb és soha sem befolyásolható *igazságérzet* is megköveteli a védelmet.

Ha ilyen cikkek minden megjegyzés nélkül napvilágot látnak, ez azt jelenti, hogy a lap azonosítja magát a levéllel (?) s utóbb hiába tiltakoznak, a tényt megmásítani: nem lehet; legfőleg azt bizonyítják, hogy a közhangulat nyomása alatt kísérelik meg a szerencsenedatást.

Vége.

A boszorkánykonyha!

— Lesben, tolhegygyel a hét krónikájáról. —

A körülmények ismét arra kényszerítenek, hogy a hirhedt, neves, nemes, nemzeti, és levitézlett „Szabolcs-vármege” egy némely dolgairól csevegjünk. Arról lesz szó kérjük alásan, hogy mint kotyvasztanak abban a boszorkánykonyhában, ahonnan — felelősséget nem vállaló izék tollából oly izléses, oly igazságos sorok látnak napvilágot.

Lássuk csak: hogy ütődik össze a „helyi” tehát nyiregyházi, vagy tegyük még hozzá: szabolcsi) érdekeket szolgáló napilap?

A nov. 19.-i szám „A horvát vasuti szabályzat” c. vezércikkét (más címen ugyan, de) olvastuk a „Makói Ujság”-ban. Meg pedig (enyhén szólva) *nem később*.

A nov. 20.-i szám „A nagy feladatok” c. vezércikke szintén benne volt a „Makói Ujságban” de a „Szabadságban” is. E szám tárcája: „Egy budapesti gyermek” — szintén idegen tollból eredt. Csak *úgy* került ide.

A nov. 22.-i szám vezércikke nyirva van. Tárcája sem eredeti. „Don Juan a róka csapdában” című ujdonsága (?) a „Somogyi Hirlap” egy nagyon régi számában már megjelent.

A nov. 25.-i szám „Az indennitas” c. vezércikke a „Somogyi Hirlap” nov. 24.-i számának másodcikke. A „Modern Aesopusból” c. tárcá nem eredeti (*ne*). A szerkesztői üzenet *kivételesen* eredeti volt.

A nov. 26.-i vezércik „A nyiregyházi huszárok a t. Házban” *18 sora* eredeti (olyan is az!)

A nov. 27.-i szám „Lesben” c. másodcikke kérem — ugyan eredeti-e kedves Sz-e? A tárcá — eredeti! Irta: *D. de Russe*.

A nov. 29.-i szám vezércikke azonos a „Makói Ujság” vezércikkével, csak hogy sokat kihúztak belőle.

A nov. 30.-i szám vezércikke (Nemzeti kultúra és erkölcs) a „Felvidéki Ujság” nov. 25.-i számából került át.

A december 1. szám vezércikke „A munkapárt politikája” a „Felsőmagyarország” vezércikkével (más cím alatt ugyan, de) azonos. Ugyan e szám másodcikkét (A drágaságról, — úri asszony levele) — a „Somogyi Hirlap” nov. 27.-i számából ollózták át.

Ugy-e bár egészen kedélyes az ilyen szerkesztés? . . . De azért mernek ugránczolni, s hogy magukról eltereljék a figyelmet, egészen más uton óhajtanának rajtunk is útni egyet.

Hallga ide! Tessék kimutatni a „Szabolcs”-ról, hogy mikor ollózik!? Tessék megcáfolni tárgyilagosan a mi irásunkat! Tessék bebizonyítani, hogy nincs igazunk! Tessék érvekké és nem sötét bujkálással, gyáva gyanúsítással, hadakozni! (Ez különben inkább *amazoknak* szól!) Ha valakinek nem tetszik, vagy nem ad igazat annak, ami a mi lapunk hasábjain megjelenik bizonyítsa be az ellenkezőjét, ennek van helye. Mindenkor helyt adunk mi is az ellenkező felfogásnak, mint eddig is tettük. De — talán belehet könnyen látni (rossz akarat nélkül!) — hogy *okok* ellen *fokkal* küzdeni: — nem tisztesség!

Ezek után tartozunk az igazságnak is azzal, hogy van a szerkesztőségnek olyan is, kit a vád ezekért nem érhet. Legfőleg a viszonyokat lehet — ő reá nézve! — hibáztatni, őt azon-

ban egyénileg nem. A tacsók *eredeti* cikkeit . . . hagyjuk! Azaz egyről — más helyen.
Végül: minden alkalommal leszünk bátrak előállani a leleplezéssel — még másképp is — mihelyt a lap ujólag megkísérli a viszonzása terén szertelenség vagy mi még nagyobb megrovást érdemel: botrányos magaviseletet elkövetni.

De különben!

Teketyi! Magyar kormány fizetji.

Gyurjad csak!

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUMMENTES
természetes ásványviz

ÜDIT GYÓGYIT. ÜDIT GYÓGYIT
Vese- és hólyagtajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOS LAG AJÁNLVA.

Fólerakat:

Wassermann Sámuel

fűszerkereskedésében

Nyiregyháza n.

Telefon szám 121. 469-5-20

TANÜGY.

Kitüntetett tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Osváld József* nyiregyházi ág. ev. és *Magoss József* nagykállói ref. tanítóknak a népoktatás terén szerzett kiváló érdemeik elismerésül 200—200 korona személyi pótlékot utaltványozott.

Uj tanítói állások a megyében. Legközelebb a következő 14 új állásra hirdetnek pályázatot. Kemeccsén 1 ref., Demecserben 1 ref., Leveleken 1 róm. kath. és 1 gör. kath., Tiszadán 1 községi, Szabolcsveresmarton 1 községi, Nyiradonyban 2 községi, Oroson 6 községi tanítói állásra.

A nyiregyházi iparostanonc-otthon e tanévre is megalakult és vasárnap délutánonként tartja összejöveteleit. Vezetője ebben az évben is Varga György gör. kath. igazgató-tanító lesz.

A kemeccsei *Guttman-féle magániskolának* a nyilvánossági jogot a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1910—1911. tanévre is megadta.

Modern költészet.

Vihar a tengeren.

Sikongó sirály süvöltve sívít,
Rohadt karimáju, sima tengeren . . .
Zümmögve zizeg zivataros felhő
Mint kolerás banya a kereveten! . . .

Szín a különbség, különbség az élet,
És a sötét ég lanyhul fületleg . . .
És messze, ködöt pipáló, bús orom
Szívja a csecset és a tehenet!

Bánatos bűgással jelen meg az égen
Vihar istenének bős haragja,
Rothadozó teste illó kénje
Hordóba „ajnszlog“-nak jó volna! . . .

És hordoz a szél mindent az égen,
Tojáshéjjat, parókát, konyharongyot, tollat,
Zsirült kalap alá rejtett szesznyomos pófákat,
Tettüket, gúnyt és templomtornyokat! . . .

Hej! Nincs jobb világ a másvilágnál,
Mely halkan létre-létet bont,
(Ha nem drága, és jó lesz a gyerekkel,
Isten engem! Megtógadom e kis bonnt! . . .)

Színpadi, kánpadi dicsvágyad gyásza,
Kutyatej, csalán és szarkaláb . . .
Ha szél vagy, légy vihar! Te velőtszívó Isten!
S ne légy oly hitvány, gyöngé báb! . . .

Óh! Ideg-hárfa-háló! Veszett szürke vihar!
Csúf csatornában szörnyen kotorok!
És sírok, ha messziről belőle,
Csak egy sugárka is rám csorog! . . .

Sűrűn csillan a villám,
Isteni csillám bús szemed . . .
. . . Szerkesztő úr! Bocsásson meg!
Hogy elküldtem önnek
Ezt a verset! . . .

Yda Bangyó.

Párbeszéd a „Bessenyei“ szoborral.

Magyar: No Bessenyei uram hát a maga

nevét viselő kör miféle kulturát üz?

Bessenyei: Sajnos nagyon is nem megfelelő.

Magyar: Miért tűri meg, hogy a magyar kulturát terjesztetni hivatott és az Ön nevét viselő kör Berlini és Bécsi dívakat és egyéb ottani művészeket hoz a nyakunkra drága pénzért?

Bessenyei: Hiszen csak le tudnék szállni erről a márvány talpazatról, majd körbe kurgatnám én őket. Azután majd át keresztelnék azt „Pepita“-körnek és nem pocskondiáznának a nevemmel.

Hirek.

A mi olvunk.

Tiszteletben tartjuk
mindenki személyét,
Sérthetetlen becsben
családi szentélyét.
Ám a szereplőket,
a közérdek terén,
Ostorozzuk ha kell,
álljon sajtó, helyén!

Ez volt, lesz és marad,
szentül elvünk nekünk,
Amely elveinktől,
soha el nem térünk!
Legyen bár jutalmunk
gáncs és üdöztetés,
Szereplők részéről, —
bojkott és megvetés!

— A Leányegyesület a múlt vasárnap délutánján rendezte az új időszak első teázó összejövetelét. Ezzel a délutánnal is bebizonyította az egyesület buzgó vezetősége, hogy megtalálta a legjobb módját annak, hogyan lehet közönségünket a legjobban szórakoztatni, hogyan lehet az érett ifjúságot egy táborba összehozni, hogyan lehet a jótékonyaságra szükséges alapot megteremteni és hogyan lehet szinte játszva, zsarolás nélkül az irodalmat és művészetet szolgálni. Hogy ez a helyes út, elég bizonyosság rá az, hogy a Leányegyesületnek állandó, nagy közönsége van és ha abban az irányban folytatja, lesz is mindig, amíg olyan buzgó vezetői lesznek, amilyenek most vannak. Fődolgoz az, hogy a vezetőség akkor se veszítse el a kedvét, ha a kisvárosi irigység, pletykázó kávézenikék aknákat ásnak alájuk. Ez már úgy szokott lenni, hogy mihelyt dicsérnek valakit, az rágalom, mint valami sötét árnyék, rögtön ott van a nyomában. A délután fénypontja egyébként *Strellinger Annuska* szereplése volt, akiről minden jelen volt csodálattal emlékezett meg. Gyermekegének minden üdesége, bája megnyilatkozott kecses táncában és élénk előadásában. A zongora kíséretet *Jakab József* és *Kovács Árpád* látták el a tőlök megszokott művészi képességgel. Megelőzőleg *Gaál Irénke* adta elő igen kedvesen *Borbély Sándor* sikerült prólogját. *Orsovsky* Marcsa magyar nótákat játszott zongorán igazán magyarosan, szívvel-lélekkel, ahogy nem sokan tudnak. Azután kedélyesen elteázgatott a barátságos, kedves társaság, majd táncra perdült, melynek csak a jól megérdemelt vacsorázhatnáság vetett véget.

— Halálozás. Hosszas és kínos szenvedéstől váltotta meg a halál Szabó Kálmán, volt városi tisztviselőt 33 éves korában. Tegnap délután temették el nagy részvét mellett.

— Nyiregyházi lány sikere. Jóleső érzéssel adunk hirt minden olyan dologról, amelynek kapcsán városunk büszkeségéről beszélhetünk. Kevesen akadnak itt ugyanis olyanok, kiknek híre az átlagosnál magasabbra emelkedne, annál inkább meg kell tehát becsülnünk, ki a külföldön is becsülést szerez a magyar névnek és első sorban nekünk. Most itt van erre az alkalom. Hudák Jucika, Nyiregyháza szülőtte, a kiváló táncművésznő most Madridban a „Teatro Real“-ban aratja tüneményes sikereit, s kápráztatja el művészetével a spanyol közönséget. Az egész közvélemény áradó hangon emlékszik meg szerepléséről, s többek között a legelőkelőbb spanyol hírlap, a „Heraldo de Madrid“ így emlékszik meg a „Sámsón és Delila“ előadásáról: „Las bonitas ninas coreográficas, I la primera, Srta. Hudack, escucharon aplausos mercedos.“ A koreográfia szép gyermekei, s köztük is a legelső: Hudák kisasszony, sűrű és jól megérdemelt tapsokban részesültek. Nem is szorul bővebb dicséretre ez a szemelvény. Pedig ez csak egy a sok közül, amelyek hozzánk is eljutott. Közönségünk maga is lehet illetékes bírálója az ő ritka művészetének, mert volt alkalma élvezni. Reméljük, nemsokára viszontláthatjuk az idegenből, hol mindenütt a magyarság és szorosabban véve Nyiregyháza diszére válik.

— Uj lap. Amint a „Sz-e“ jelenti, legközelebb egy rögeszméből kifolyólag Suttner Berta bárónő (tőle mindjárt bocsánatot is kérünk) a Bessenyei kör erkölcsi és anyagi támogatásával új lapot indít meg. Címe lesz az „Örök béke.“ Munkatársai városuk legerkölcsebb alapon álló uri emberei lesznek.

— Három hétig a kutban. A mi huszárainknak pazar élete lehet. Napirenden vannak a különböző esetek, melyeket közfelfogás szerint mind a katona-élettől való irtózás szül. Most is öngyilkos lett egy huszár a 14. ezredből. Már három hete eltűnt s csak kedden jöttek reá, hogy a kutba ugrott. Mikor rájöttek, hogy hol van, tűzoltókkal kihuzatták oszlásnak indult hulláját.

— Mikor a „valami“ köhög. Amint örömmel értesülünk, a kereskedő segítők és tanulók szeretett elnöküknek bizalmat szavaztak. Együttal kitiltották egyetükből a „Szabolcs“-ot, amiért . . . Igen! Azért. Sajnáljuk a dolgot nagyon, de igazán nem tehetünk róla. Vigasztalást nem lertünk e sebre, de azért talán elviseljük a súlyos csapást is. Egy ajánlatunk van csak. Közös az elv, közös az érdek: Társuljanak most már a többiekkel. (Remélhetőleg tudják kik azok?) Könnyebb a munka! Szerencse fel!

— Kilakoltatás. Említettük már, hogy a város közgyűlése nem engedte meg Kovács Mórnak, hogy üzletét Jakobovics Adolfnak átadhassa. Minthogy azonban Jakobovics Adolfné mégis megnyitotta üzletet, a tanács intézkedéseket tett, hogy kilakoltassák.

— Régi hordójelző hivatalok továbbmüködése. A kereskedelemügyi miniszter olyan képen rendelkezett, hogy az 1874. évi VIII. t. c. alapján megszervezett hordójelző hivatalok az olyan törvényhatóságokban, a melyekben az új mértékügyi törvény szerinti hordóhitelesítő hivatalok még meg nem szerveztettek volna, tovább működhettek 1911. június 30. ig.

— Elhozta az első díjat! A K. E. A. C. főiskolai birkozó versenyen Szamuely Jenő, nyiregyházi ügyvédjelölt az első díjat nyerte meg. A diadal annál értékesebb, miután a legjobb hazai birkozókkal állott szemben s azokat verte le. Gratulálunk!

— Bajnoki birkozó verseny. E hó 18-án Debrecenben dől el Északmagyarország birkozó bajnoksága. A Bika nagy termében fog lefolyni az érdekes mérkőzés, melyen részt vesznek Debrecen, Kassa, Miskolcz, Eperjes, Sárospatak, Hajduböszörmény, Tokaj, Sátoraljaújhely, Tiszapolgár sport körei is. Nyiregyháza teljes csapattal jelenik meg, s a pehely, és könnyű súlyu bajnokságért küzdenek. Reméljük, hogy újabb dicsőséggel térnek haza.

— A betiltott vásár. A környéken híresek a nyiregyházi Luca-napi vásárok. Különösen állatokban nagy ilyenkor a felhajtás, ami azonban ez idén elmarad. A miniszteri rendelet megtiltotta az állatvásárt a ragadós szaj- és

Házlebotás miatt az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított árakban árusítatnak **Stern Sándor**
uri és női divatáru üzletében Pazonyi-u. 2. Szörme Muffok és Boákban nagy választék.

körömfájás miatt. Hír szerint kérvényt adnak be az érdekelt gazdakörök, hogy legalább hizott disznók felhajtását engedélyezzék, minthogy így is nagy károkat szenvednek ez idén.

— **Halálozás.** Egy csöpp kis lányka kötözött el az Egek Urához, hogy szaporítsa egygyel angyalainak számát. Még nem is élt, még nem is tudott a világról, s már itt kellett e földet hagynia, hogy szebb, boldogabb hazából nézzen le itt hagyott szeretteire. Hélfőn délután tették örök nyugalomra a fél éves kis Csengery Máriát. Szülőinek mély fájdalomában kiterjedt rokonság osztozik. Az örök világosság fényeskedjek neki.

— **A mi művésznők.** Debreceni lapársaink bírálatai megerősítik azon reményünket, melyet Vajda Ilonka vendégszerepléséhez fűztünk. Tehetsége, ügyessége meghódította a debreceni közönséget is, ép úgy mint a nyiregyházit. S nem is érik be azzal, hogy dicsérik, magasztalják, hanem egyenesen kéri az igazgatót, hogy minél előbb szerződtesse. Csak meglepődéssel vehetjük tudomásul ezt a fényes sikert, mert igazolva látjuk reményünket, s a mi meggyőződésünket, hogy a jövő egyik legkörülrájongottabb művésznőjét látjuk benne.

— **Nyilvános nyugtázás.** A nyiregyházai tanítók estéjén jegymegváltás címen beküldött Kállay András 10 kor., Dr. Meskó László 10 kor., Dr. Kovács Elek 10 kor., Özv. Andrassy Samuné 5 kor., es Demeter Béla 5 koronát. Felülfizetett Dr. Bodnár István 2 kor. 50 fillért. Fogadják az Önszegélyző Egyesület igazgató választmányának hálás köszönését.

— **A tél halottja.** Mig mi itt benn, a városban alig vesszük észre, hogy beállott a tél, a vidéken már a fagy áldozatokat is követel. Sümegi Mihály, császárszállási dohányos szerencsétlen végéről kapunk hírt. — Ittasan elterült egy utszéli árokban s reggelre halva találták.

— **Követendő példa!** Csengery Kálmán földbirtokos 2 zsák burgonyát adományozott a leányegyesületnek az általa fenntartott népkonyha céljaira. Isten tartsa meg jó szokását, s vajha sokan akadnának, kik ez igazán önzetlen, nemes cselekedetet követnék. Szebb tettet nem követhetnek el.

— **A „Pannonia” hangversenyel.** Élvezetes szórakozásban részesül estéről-estére a Pannonia kávéház előkelő közönsége. Kiss Vilmos zenekara szerzi ezt. Külön összejárszás, változatos — magyar és klasszikus darabokból álló — műsora minden kényes izlést kielégít.

— **Orfeum az „Abbaziában”.** Magyar Miklós nevét, mint jó artistát és gondos társulat szervezőt már jól ismeri a kávéházi közönség. Mosj 5 napig az egészen új Abbázia kávéházban játszanak, s mindjárt megmondhatjuk: meglepőre. Az előadott számok újak, ötletesek, szóval kellemes szórakozást szereznek a nagyszámú vendégeknek.

— **Új postaügynökség.** Nyírtéthen e hó 1-én postaügynökséget állított a fel nagyváradi posta- és távirda igazgatóság. Felvesznek bárhova szóló levélpostai küldeményeket belföldre Ausztriába és Németországba szóló pénzküldeményt (1000 koronáig) csomagokat és ezenkívül utalványt valamint postatakarékpénztári ügyleteket is közvetítenek. A kézbesítési körbe beletartozik: Nyírtét, és a hozzátartozó Kistabnya, Kóhidi-, Masina- és Szőlőskert-tanya. Új postaügynökség Apagyhoz fog tartozni, honnan naponta egyszer gyalogposta fog közlekedni.

— **Felhívom a szabolcsvármegyei fiók orvos szövetség t. tagjait,** hogy 6 korona tagsági díjukat hozzám beküldeni sziveskedjenek. Nyiregyháza, 1910. évi decz. havában. Kartársi üdvözléssel Dr. Flegman Sándor pénztáros.

— **Kinek lesz panaza?** Az egyenesadó felszólamlási bizottság ülésait december 5-én kezdi meg.

— **Magyarországon sok az ékszerész de nem sok olyan nagy és megbízható cég mint a debreceni Lótkovits Arthur és Társa cég.** E cég idei karácsonyi kiállítását különösen sok szebnél szebb mű remek díszíti. oly olcsó, ily szép dolgokat sehol sem vásárolhatunk. Erdemes meghozatni e cég nagy képes árjegyzékét.

— **Quo Vadis? Ki ne olvasta volna Sienkiewicz örökbecsű, gyönyörű regényét,** mely Néró korát oly megkapó hűséggel tárja elének? A párisi „Société du Film d'Art” művész-társaság a remekmű legszebb epizódjait feldolgozta mozgófényképekben, a legnagyobb francia

színművészek közreműködésével, eredeti, festői színtereken, tökéletes koreográfiával. A főalakokat, mint *Militiust*, Alb. Lambert; *Lévéquet*, Ph. Garnier; *Spendiust*, Dorivall, végül a bájos *Lyciet*, Mll. Greize, a Comédie jeles tagjai kreálják. Ezt a nagyszerű ujdonságot megszerezte az *Apolló színház* vezetősége és szombat, vasárnap és hétfői előadásában színre hozza. K. olvasóinknak szívesen figyelmébe ajánljuk ezen élvezetes előadásokat.

Felelősszerkesztő és laptulajdonos
Hlatky Schlichter Gyula.

A gazdaközönség figyelmébe!

FRANCK HENRIK FIAI kassai pótkávégyár igazgatósága a cikória gyökér termelését is ajánlja a t. gazdaközönségnek a vetés forgóba való felvételére.

A cikória mély talaju jó erőben levő homokkal vegyített agyagos földet igényel, mely lehetőleg már ősszel lett felszántva. Legjobb előveteménye az őszi buza vagy rozs.

A gyökerek mázsálása a csapi, esetleg kassai állomás vagy a gyár hitelesített hidmérlegén történik. A termés értéke 3% sulylevonással, készpénzben azonnal kifizetetik. Az árra nézve, mely a feladó állomásnak a gyártól való távolságától függ, valamint egyéb felvilágosításokkal szívesen szolgál a gyár igazgatósága.

Franck Henrik Fiai Kassa.

Aki könyvet-, folyóiratot-, hírlapot-, meghívót-, eljegyzési- és esküvői kártyát-, névjegyet művészi kivitelben készíttetni-,

akí hivatalos-, dísz- és könyvtári könyveket bekötetni
— akar, az forduljon —

Jóba Elek

könyvnyomda, könyvkötészet,
könyv- és lapkiadó vállalatához
Nyiregyházán.

Külön osztály községi, ügyvédi, gazdasági nyomtatványokból.

SÍRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb áron mel-
lett kaphatók!

Führer Zsigmond Fiainál

488—52—92 Nyiregyházán,
Vármegyeház-utca 5-dik szám.

Dr. Just Wolfram-lámpa

a leggazdaságosabb és legtökéletesebb fémfonalas izzólámpa.

70% árammegtakarítás

∴ a közönséges szénfonalu izzólámpákkal szemben. ∴

Szép, kellemes, fehér fény, átlagos égés tartam kb. 1000 óra fény — csökkenés nélkül.
— Csakis a Dr. Just Wolfram felíratot viselő lámpák valódiak.

Árak: Dr. Just Wolfram:
16 gyf. kor. 2.40 | 50 gyf. kor. 3.—
32 gyf. kor. 3.— | 100 gyf. kor. 4.40
Ganz vagy Edison foglalásban. Közönséges szén-szálas lámpák 5., 10., 16., 25. és 52. gyf. darabja: 56 fillér.

70% árammegtakarítás.

Kapható: **Wassermann Samuel** üveg- és porcellán üzletében.
Telefon: 121 sz. Nyiregyházán, Zöldség-tér 2 sz. Telefon: 121 sz.

Fix fizetés és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki úgynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem **300—600 K.**

Hecht Bankház Részvénytársaság, Budapest Ferenciek-tere 6. szám.

HERSKOVITS MIKSA

gégényi gazdaságában mintegy 80 holdnyi káposztatorzsa, juhok legeltetésére kiadó. Ugyanott kapható

nagyobb mennyiségben

rozs, buza, és zab-szalma, valamint nagyobb mennyiségű széna.

Hirdetés.

Bóni gyártelep és mezőgazdasági r. t. Nyirbátor.

Ajánlja legjobb minőségű gyártmányait:
Mosó szappan, Bóni színszappan, Szegedi háziszappan, Debreceni szappan. Kis üstön főzött 5 éves legjobb minőségű borpárlat. Kétszer finomított repceolaj étkezési célokra, égetésre és kenésre. Napratorgó olaj, Napratorgó táblaolaj, Repcepogácsa darabokban és megőrölve, Napratorgópogácsa darabokban és megőrölve. Finomított szesz, Rum szesz. Denaturált szesz, Anizsos szesz.

Eladó szőlővesszők.

Gyökerez Európai homok talajra alkalmas vessző a következő fajokból eladó: Erdei, Ezerjő, Mézesfű, Olaszrizling, Sárfű, Szerémizöld, Chasseles, Kadarka, Nagyburgundi, Kövidanka, Oportó, S. lankamenka, Furmint és még mintegy száz csemegefajból ezrenként 12—15 forint.

A vesszők erősek és dugyökerűek, így pótlásra is teljesen megtelelenek. Kimerítő árjegyzék minden fajú vesszők és oltványokról ingyen és bérmentve.

Cím:

Szűcs Sándor Fia
szőlőtelepe
Bihardioszeg.

Szabolcsvármegye legnagyobb

= bútoráruháza =

Nyiregyházán, a törvényszék mellett.

Legújabb stilü palisszander, mahagoni és fehér fényezett háló és ebédlő berendezések. Angol úri- és női salon garniturák. Ebédlő diványok.

Megfelelő árak. Pontos kiszolgálás.

Lefkovits Zsigmond

Hajlított fa, vas- és rézbutor nagy raktára.

A legtöbb kiállításon legelső díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott, kitünő minőségű

Esterházy cognac
mindenütt kapható!

Az

Esterházy cognac

a közönség kedves itala!

Esterházy cognacgyár

TELEFON
31-49.

Központi Irodája :
BUDAPEST

TELEFON
31-49.

V., Csáky-utcza 14. szám.

Nyiregyháza legnagyobb választéku bútoráruháza

Alapítva 1903.

Pazonyi-útca 10 szám.

Állandóan raktáron tartom a mai legújabb divatu fényezett és különféle színü háló, ebédlő, szalon és luxus bútorokat, valamint saját készítményü angol bőr-moket és női szalon-garniturákat, vas, félrez és egész rez hálósobákat, lószőr- és afrik madraczokat, úgyszintén egyszerűbb de jó kivitelü matt-bútorokat, mely felsorolt és raktáron levő, de itt fel nem sorolható különféle bútorokat utólérhetetlen olcsó árban árusítom.

370-13--20

Tisztelettel:

Glück Jenő.

Képeket, tükröket, hajlított fa- és vashútorokat gyári árban árusítok.

Megérkeztek

a Szörme boák és muffok valamint nagy választékban

az őszi és téli ujdonságok, férfi és női divatickekben.

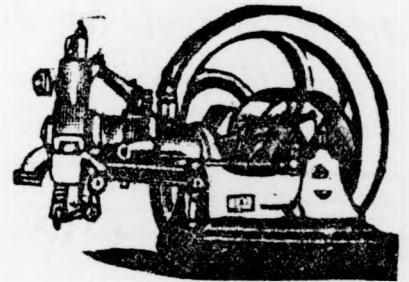
KLEIN HERMAN,

férfi-, nődivat és kézimunka üzletébe.

Tokaji-utca (Hohe cukrászda mellett.)

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányu

Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint Szivógázmotorokat.

MEGLEPŐ UJDONSÁGII

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő

óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

512-26-5

Vezérképviselet:

Gellért Ignác és Társa Budapest,

Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Legmesszebb menő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Legjobb postatászkák ka pbatók

Klein Gyula

könyvkereskedésében

Kisvárdán.

581-3-1

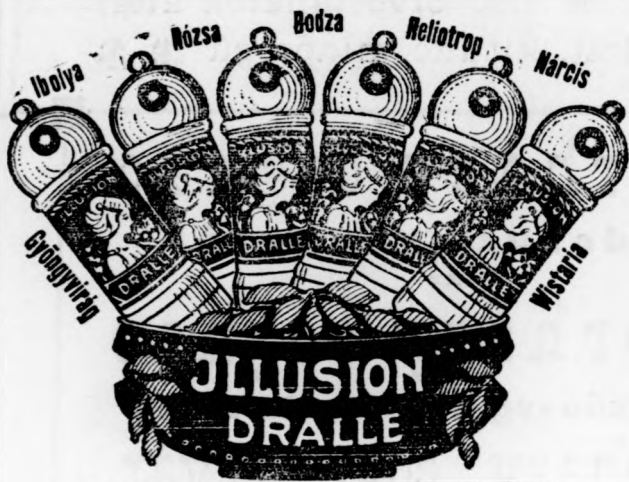
Sirkövek

10 százalékkal olcsóbban mint bárhol

Goldberger Dávidnál,

Nyiregyháza, Vasuti-ut 20.

A huszadik század Varázs-csokra!

Ar: Ibolya K 5.—, Wistaria K 4.50.
A többi illat K 4.—

Minden időszak ki-
tűnő virágillata. ::
Alkohol nélküli virág-
kivonat a világító-
:: toronyban. ::

Egy csepp elegendő!
Csodálatos termé-
szethűség!

Eredetije és élőképe
az összes alkohol-
nélküli illatszereknek

Brüsszel 1910:
GRAND PRIX.

Georg Dralle Hamburg.

Gyár Magyarország-
Ausztria részére
Bodenbach A. E.

Papp Géza

fűszer- és csemege
üzletében kaphatók:
a legfinomabb angol tea-rum
és tea-sütemény.

541-15-5

Tartsa pénztárát a falban!

Szabadalmazott

amerikai házi safe deposit

falba épített páncél szekrény. Bámulatos
olcsó.

Kizárólagos képviselők Szabolcsvármegyében:

Szuchy József és János

építőmesterek Nyiregyháza, Új-utca 18. sz.
Elvállalják a safék szállítását és beépítését.

Az amerikai élelmesség legéletre valóbb alkotása!

Tűzbiztos.

Betörés mentes.

Átigazítható kulcs nélküli amerikai zár. Minden
modern lakás nélkülözhetetlen berendezési
tárgya.

Uj építkezéseknél a falazással egy
időben beépíthető. Régi házakban a szak-
szerű és tűzbiztos beépítés olcsó árakban
eszközöltetik.

530-20-5

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb
Réthy-féle pemetefűcukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és
határozottan Réthy-félét kérjünk, mi-
vel sok haszontalan utánzata van.

Ára 60 fillér.

Csak Réthy-félét fogadjunk el.

572-10-5.

Lórencz Miklós

első szabolcsmegyei cserépkályha
gyára NYIREGYHÁZA,
Kótaji-utca 52 szám.

Ajánlja a legizlésebb és legmodernebb
kályhát **50% olcsóbban**
mint bármikor.

TESSÉK érdeklődni!

TESSÉK megtekinteni!

TESSÉK előrelátónak lenni!

TESSÉK óriási raktárból választani.

LICHTMANN VILMOS

czég ajánlja

Nyiregyházán, Széchenyi-tér 3. szám
saját háznál épült, dusan felszerelt gép-
raktárát, mindennemű különleges — leg-
kedveltebb — gazdasági gépek és gőz-
ekék beszerzésére.

Nemkülömben sok évi — és tekintélyes
— összeköttetései folytán külön jelzalog-
banki ügyosztályt vezet ingatlanokra
nyújtandó legelőnyösebb törlesztéses köl-
csönök megszerzésére, birtokok eladása
parcellázása és ilyenek bérbeadási
ügyvitelére.